

жно такође и везане у извесној мери. Јер, иако обрађује позитивно право једне државе, уставно право ипак полази од оних основних поставки о држави и праву које даје теорија. Исто тако, треба закључити да се и учење о пролетерској држави, маколико било развијено, мора унети у теорију државе и права, а не може сачињавати део само нашег уставног права. — Поставке у чланку су, мислимо, тачне и обрађене су на довољно исцрпан и јасан начин.

На крају су чланци предавача М. Ерића: „Занатство Босне и Херцеговине под аустроугарском окупацијом“ и стручног сарадника др. М. Семјана: „Глосе о земљишним књигама, турским дефтерима и тапијама“.

Др. Рад. Д. Лукић

HANDWOERTERBUCH DER SOZIALWISSENSCHAFTEN. Herausgegeben von Prof. Dr. E. v. Beckerath (Bonn), Prof. Dr. C. Brinkmann (Tübingen), Prof. Dr. E. Gutenberg (Köln), Prof. Dr. G. Habberler (Cambridge — USA), Prof. Dr. H. Jecht (Münster), Prof. Dr. W. A. Jöhr (St. Gallen), Prof. Dr. Dr. F. Lütge (München), Prof. Dr. A. Predöhl (Münster), Prof. Dr. R. Schaefer (Göttingen), Prof. Dr. W. Schmidt-Rimpler (Bonn), Prof. Dr. W. Weber (Göttingen), Prof. Dr. Dr. Dr. L. v. Wiese (Köln). Redaktion: Prof. Dr. H. Jecht u. Prof. Dr. R. Schaefer. Verlag: Gustav Fischer—Stuttgart, J. C. B. Mohr (Paul Siebeck) — Tübingen, Vandenhoeck u. Ruprecht—Göttingen, 1952-54, 1.-6. Lieferung.

Већ дуже времена осећа се потреба за новим енциклопедиским речником друштвених наука који би узео у обзир промене настале за последње две-три деценије и који би боље одражавао савремени развој поменутих научних дисциплина, јер *Encyclopaedia of Social Sciences* објављена је 1930-35 (послератно издање од 1949 је уствари прештампавање ранијег издања), а последње, четврто издање *Handwörterbuch-a der Staatswissenschaften* изашло је 1923-29. Имајући то у виду, једна група познатих немачких научника узела је на себе иницијативу за израду новог енциклопедског речника. У ту сврху позван је на сарадњу велики број стручњака (преко хиљаду), углавном Немаца (на супрот поменутој америчкој енциклопедији која је у том погледу имала изразито интернационалан карактер). После опсежних припрема, речник је почео да излази 1952 у Западној Немачкој у издању три познате издавачке куће, у свескама од по 160 страна лексиконског формата. Досад је изашло шест свезака које носе редне бројеве по хронолошком реду излажења који се не поклапа са азбучним редом, јер лексикон почиње на три места у азбуци (A, Ha, Re). Кад буде завршено издавање лексикона 1957, како је предвиђено, он ће имати шест књига са укупно око 5.000 страна и једну књигу регистра.

Иако је још рано дати суд о овом новом енциклопедском речнику који је још у току излажења, упоређење са његовим претходником (*Handwörterbuch der Staatswissenschaften*) даје могућност да се већ сад уочи његова основна карактеристика.

С једне стране, његов обим је сведен на половину обима ранијег речника, а с друге стране, његов програм је знатно шири од програма његовог претходника. Док је ранији речник обухватао економско-финансиске науке, статистику, социјалну политику, делимично социологију и право (нарочито привредно важне партије приватног права и основе административног права), дотле нови речник

поставља себи задатак да да потпуно систематску обраду не само теоретских и примењених економско-финансиских наука, већ исто тако да систематски обради историски преглед учења у свим друштвеним наукама, општу и посебне социологије, социјалну психологију, антропологију, демографију, уставно, административно, међународно, радно, привредно, саобраћајно и трговинско право. Тако широко постављен програм могао се остварити у утврђеном обиму новог лексикона само спровођењем економије простора. Зато у њему нема чланака који својом величином достижу обим монографије, као што је то био случај у ранијем речнику, који је по томе више био енциклопедиски приручник него енциклопедиски речник. Али зато опет, с друге стране, извесни чланци у новом речнику не могу да у пуној мери задовоље читаоца који жели подробније излагање о предмету који га занима.

Као врло корисну новину треба забележити чланке посвећене појединим државама. Они садрже демографско-географске податке, уставно уређење у ширем смислу (укључујући право уопште и уређење судова, главне моменте уставне историје и политичко-социолошку анализу), и подробно обрађен део о привреди (са статистикама).

Већи део досад објављених тзв. биографских чланака поред биографских и библиографских података о аутору, даје преглед развојних фаза његове мисли, истичући како утицаје којима је он био изложен тако и постизаје који су потекли од њега, одређујући, на тај начин, место које он заузима у развоју научне мисли. Може се само зажалити што тих чланака нема више и што је понеки од њих, као например о Хобзу, кратак и непотпун.

Уредници и сарадници су се трудили да уз сваки чланак буде наведена основна литература, чије набрајање понекад захвата и по неколико стубаца. Ипак, местимично се залажу празнине, поред осталих, и у погледу наше, југословенске књижевности.

С обзиром на позитивне квалитете досад објављених свезака, можемо очекивати да ћемо у овом новом енциклопедиском речнику добити неопходно потребан приручник друштвених наука који ће одговарати савременом развоју тих дисциплина.

Милорад В. Симић

Karl Mannheim: *ESSAYS ON THE SOCIOLOGY OF KNOWLEDGE*.
 Edited by Poul Kecskemeti. London, Routledge and Kegan Paul,
 1952, 327 pp.

Књига преминулог професора Карла Манхајма садржи шест студија које је он написао и објавио (изузев једне) у немачким периодичним публикацијама у току своје академске каријере у Немачкој. Долазак национал-социјалиста на власт приморао га је да затражи уточиште у Енглеској, где је најпре (од 1933) био професор социологије на Лондонској школи политичких и економских наука, а затим је (1945) добио катедру педагогије на Лондонском универзитету. Тамошња Манхајмова делатност као педагога и писца допринела је врло много појачању интересовања англосаксонских научника за проблеме социологије знања која је до краја његовог живота (1947) остала у средишту његовог научног рада.

Поред свог главног дела *Ideologie und Utopie* (1929), Манхајм је оставио за собом низ студија од којих је П. Кечкемети одабрао